Ч. 131. Львів, субота, дня 20. падолиста 1915. Рік I.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Цїна примірника 6 сот. На провінцїї 8 сот. В занятих теріторіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й лїтературна ґазета.

Виходить що дня рано.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Нїмеччинї	28 мар.
В Америцї	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламациї вільні від почтової оплати. Рукописї приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнїйші і застережені. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цїлім краю.

Адреса редакциї й адмінїстрациї: ЛЬВІВ, ул. Руська 3. Експедициї: Бляхарська 11.

Цїна оголошень:

За оголошення числимо за одношпальтову стрічку або її місце 20 сот. Надіслане 50 сот. за стрічку, а в оповістках 40 сот., в редакцийній частї 60 сот. Повідомлення про вінчання, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошення за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошення за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

За істнованнє рідньої сцени!

Серед наших інституций — хто зна чи не найбільше — потерпів в наслїдок війни український театр тов. „Руська Бесїда“.

Вибух війни заскочив його в Борщеві, де він давав вистави серед невимовно тяжких матеріяльних відносин.

Статистика виказує, що усї театри в Галичинї за другу половину 1913 і початок 1914 р. істнували при постійно зростаючому недоборі. О скількиж сильнїйше відбивало ся те на українському театрі, що був присуджений на вічне скитаннє по Галичинї і на оплачуваннє чужих саль, що в наслїдок кінематоґрафічної пошести дійшло до висоти, про яку перед кількома роками нїкому не снило ся.

Серед зростаючих трудностий, із якими доводило ся українській сценї бороти ся, опіка й підмога, яку театр одержував з краєвих фондів — оказувала ся невистарчаючою. „Каменем приткновенія“ театру була недостача саль для нього передусім у Львові, а далї й по більших містах галицької України.

Як сказано, війна заскочила театр в Борщеві. В наслїдок загального покликання до військової служби, одного дня дружина в більшій половинї перестала істнувати, бо всї молодші сили з пок. директором Сїрецьким на чолї станули в рядах армії.

Остали старші та весь жіночий персонал. Про продовжуваннє дїяльности під ніяким зглядом не могло бути бесїди.

Тов. „Бесїда“ пізнаючи трудне матеріяльне положеннє дружини, поратувало частину її в той спосіб, що членам видало фонди емеритальні.

За час московського наїзду театр не істнував. Частина його дружини стояла в рядах австрійського війська — друга половина жила розпорошена в краю. З відворотом московської навали частина дружини опинила ся у Львові і дала сейчас про себе знати, кількома виставами устроєними в салї „Ґвязди“ та „Сокола“ під проводом Василя Коссака, який вспів з'орґанїзувати невеличку дружину та заповнив пару вечерів на загальнє вдоволеннє львівської публики.

Ужито фірми Українського Людового Театру, позаяк з виділу тов. „Бесїда“ не було нїкого, щоби обновлено у Львові театр товариства.

Нинї відносини в дечім змінились в користь театру і як перший відрадний прояв треба занотувати, що самі члени „Бесїди“ скликують збори, які мають призадумати ся над справою обнови театру.

Хоть є стара пословиця, що inter arma silent musae — та дїйсне життє показує, що пословиця більшою половиною свойого змісту належить вже до минулого..

Доказ на те приносить життє на кожньому кроцї. Не згадуючи про землї, яких не досягала воєнна буря, всюди стрічаємо чинні театри. — Польський Львівський театр грав майже весь час, в Чернівцях що є так близько воєнних операций населеннє і військові круги домагають ся отворення театру, наводячи зовсїм переконуючі арґументи.

Пора і нам подумати про обновленнє нашої сцени. Безсумнївно — трудности є — та вони дадуть ся поконати. Маємо докази, що військові круги — в иншім случаю — віднесли ся прихильно до справи театру і звільнили від військової служби конче потрібний персонал.

Маємо повне право надїяти ся, що такою самою міркою буде відмірено і нам.

Не ходить тут о відновленнє української институциї „для самого прінципу“ — але за справою промовляє богато мотивів поважнїйшої натури і стверджена понад всякий сумнїв туга українського населення за своєю рідньою сценою.

Урядові воєнні звідомлення.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї.

Анґлїйцї старались вчера виконати приступ на наші становиска над дорогою Massines-Armentieres. Запримічено, що Французи задумують висадити оден з ровів в воздух і сей рів ще в час покинено.

На східнім фронтї.

Положеннє на загал незмінене.

На сербськім фронтї.

Союзні війська в погонї за неприятелем дійшли до загальної лїнїї Явор на північ від Рашки-Курсумліє Радан-Орґуліца. Наші війська війшовши до Курсумлїї застали її вже покинену Сербами і зрабовану. Ми полонили много соток Сербів. та здобули кілька гармат.

Начальна управа армії.

З ГОЛОВНОЇ БОЛГАРСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 15. падолиста 1915.

На всїх фронтах операциї мають корисний перебіг. В атаку на Лєбано, 20 кільом. на південний захід від Лєсковаца полонили ми 1.700 людей та здобули много воєнного матеріялу. Бої йдуть далї.

Европейська війна.

Офензива союзних військ в Сербії.

Воєнний кореспондент „Oest. Morgenzeitung“ пише:

Серед глубокого снїгу, при великім зимнї вдирають ся австро-угорські та нїмецькі війська в глибину Сербії злучені з Болгарами в широкому півколесї в горах на схід і північ від Санджаку. Кожде сербське становиско мусить бути здобуване в завзятих боях. На височинах, часто понад 1600 метрів, відбувають ся нагальні бої. Погоня за Сербами мимо завзятого опору продовжуєть ся на всїх лїніях фронту з зелїзною енерґією, та Сербам не вдалось повздержати нас в нашому поході. В наслїдок безнастанних боротьб з союзними арміями, Серби не мають анї хвилї відпочинку, і супроти лихої комунїкациї не спромоглась сербська військова управа розвязати своєї армії з союзними військами, та кождоразові проби відтягнути поодинокі відділи розбились о енерґічну погоню. Коли отже в пресї почвірного порозуміння в послїдних часах говорено много байок про відтягненнє сербської армії з области погонї, — то представники сього погляду мусять ся числити з тим, що в сербському обозї після всїх признак панує розлад. Важнїйші подробицї розвитку нашої офензиви є слїдуючі: Австро-угорські війська йдуть по обох боках дороги Узіце-Нова Варос поволї вперід, та дійшли вже до области на південь від Любіси. По части війська обозують в глибокім снїгу. В високих горах Явори між ріками Увацом а Росніцою опанували австро-угорські війська після найзавзятїйших боїв на височинах від 1300 до 1500 метрів сербські становиша, котрі замкнули відворот сербської армії на південь.

По обох сторонах ріки Ібару нїмецькі кольонни дійшли аж на південь від Радузи, а на східному березї аж до Ясаницї. В сполуцї з східним напрямі стоять в борбі австро-угорські війська коло Бабицї, рівнож в високих горах, всюди висших чим 1000 метрів: в напрямі Курсумлїї нїмецькі війська заняли домінуючі височини на північ від сеї місцевости, міжтим коли Болгари очистили східний ланцух гір з Сербів. (Після звідомлення нинїшного нїмецького ґенерального штабу Курсумлїя є вже занята нїмецькими військами, Прим. Ред.)

Російські погрози проти Греції.

КОПЕНГАҐА. Кореспондент „Таймсу“ доносить з Петрограду: З щораз більшою цїкавостю слїдять тут за подіями в Греції. Є познаки, що почвірне порозуміннє хоче пригадати грецькому правительству, що столиця Грециї не лежить поза областю арматного стрілу почвірного порозуміння.

Борби Болгар з Французами.

СОЛУНЬ. (Ткб.). Після сильного атаку на Цїцово Болгари подали ся на височини за сею місцевостю. Французи обсадили Церно Цїцово. — На фронтї Кріволяку супокій. На фронтї Раброво—Валяндово бої йдуть далї. Анґлїйцї удержували там хрестовий огонь дня 15 с. м. Болгаре покинули Кострам.

Мирові старання Зєдинених держав.

БУДАПЕШТ. Колишнїй міністер заграничних справ зєдинених держав півнїчної Америки Бріян розмовляв з кореспондентом часописї „Az Est“; між иншим сказав він:

Є правдою, що я маю намір підприняти подорож до Европи. Моїм наміром є зробити у невтральних держав старання та в злуцї

з Зединеними Державами північної Америки підняти акцію до запевнення мира. Дальше хочу я в моїй подорожі одержати від невтральних держав відповідь на питаннє, в який спосіб можна між воюючими державами посередничити в справі мира. Між моєю постановою а відїздом зайшла однак перешкода. Як раз тепер Зединені Держави хотять видати закон про побільшеннє оружної сили, і по тій причині є річею конечною, щоб я зістав дома. З сеї причини моя подорож мусить відрочитись.

Французско-анґлійські наради.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Уряд заграничних справ подає до відома: Премієр, секретар стану заграничних справ, перший льорд адміралїції і мінїстер амуниції в товаристві військових, дипльоматичних і маринарських знавців прибули до Парижа, щоб відбути наради з французьким правительством.

Французький мінїстер в Атенах.

АТЕНИ. (Ткб.) Приїхав тут французький мінїстер Danys Cechis.

Невтральність Румунії.

БЕРЛЇН. „Allgemeen Handelsblad“ пише, що положеннє держав почвірного порозуміння на сході булоб без сумніву цілком инше, колиб Румунія та Греція булаб виступила по його стороні. Румунія не може вже прийти з помочю, бо є відтята від військ почвірного порозуміння болгарськими військами. Впрочім звідки Румунія дістає амуніцію? Росія сама споваджувати мусить з заходу та сходу. щоб покрити своє запотрібованнє. Надії, що після упадку кабінету Заіміса Греція виступить по стороні держав почвірного порозуміння, завели.

Сербське звідомленнє.

АТЕНИ. (Ткб.). Сербське звідомленнє з 14. с. м. Дня 12. с, м. сербські військa після завзятої борби з Болгарами обсадили східну часть Тетова і здобули там артилєрію і амуніцію. Дня 13. с. м. Французи війшли на болгарську область та заняли Констур около 8 клм. на південь від Струміци. В напрямі Струміци ведеть ся великий бій між Французами а Болгарами.

Сербський народ в розпуці.

БЕРЛЇН. Дунські сестри милосердя, що як раз тепер вернули з Білгороду так представляють положеннє в Сербії: Сербський народ огорнула глибока розпука в наслідок сього, що Анґлія та Франція завела в надіях. Є тут загальне переконаннє, що Сербію стріне така сама доля як і Бельґію. Коли Болгаре війшли до Нїшу, ціле місто було удекороване прапорами і хоругвами, але не на приняттє Болгар, тільки Французів та Анґлійців. Білгород з почином війни мав 150.000 населення. Перед послідною офензивою було вже тільки 40.000, а з початком бомбардовання знов покинуло місто 20.000 мешканців. До відбудови столиці треба що найменше 20 літ часу.

Нужда в Сербії.

ХРИСТІЯНІЯ. По донесенням „Matina“ в Сербії панує велика нужда. В Митровиці не можна вже дістати хліба. Населеннє жиє яриною. Дуже песимістичні вісти доходять з Митровиці. Ледви чи се місто дасть ся Сербам вдержати.

Подорож грецького мінїстра до Риму.

ЛЬОНДОН (Ткб.). Дневники поміщують телєґраму з Риму, що доносить, що грецький мінїстер маринарки приїхав до Неаполю та удав ся в дальшу дорогу до Риму.

З анґлійської палати громад.

ЛЬОНДОН (Ткб.). В палаті громад Тревелїє сказав: Тепер справджуєть ся твердженнє, що та війна буде війною, в котрій розходить ся о вичерпаннє. Хто думає, що вона потреває менше чим 6 літ, той є великим санґвінїстиком. Війна ведена аж до вичерпання є для нас так само як для Німеччини руїною, котра нічим не дасть ся направити. Мене лихословлено дуже, що виповів я слово „мир“ та ніколи не говорив я про мир за всяку ціну. Я сказав тільки, що маємо вправді задачі, перед котрих виповненнєм не можемо закінчити війни, але не булоб зовсім нечесним, дійти до тих бажань через мирові переговори. Коли можна викинути Німців з Бельґії без борби, то нехай станеть ся то без борби.

Маю надію, що правительство є готове осягнути цїли свого народу також дорогою переговорів, коли тільки надійде до сього пригідна хвиля. Колиб правительство відкинуло предложені йому мирові пропозиції, то повинно їх зміст подати до публичного відома.

Мінїстер Бенар Ляв відповів: У перве нині чули ми бесіди, яким ще будемо прислухуватись, заки війна скінчить ся. Але ніяка з тих бесід не може мати практичного значіння. Попередний бесідник думає, що правительство не є готове без борби дійти до цїли за для якої ведемо війну, колиб лучилась така нагода. Чи є хтонебудь, котрий вірив би сьому?

Попередній бесідник впрочім сам виказав безцїльність таких бесід. Домагав ся він, щоб Німці покинули Бельґію, відступили Альзацію і Льотаринґію та згодили ся на се, щоб світ кермовано національним принципом. Чи вірить хто, щоб Німці не потерпівши невдачі віддали Альзацію і Льотаринґію. Кождий, як передбесідник відчуває грозу війни, кождий з нас радо скористави з першої ліпшої нагоди, щоб її покінчити, о скільки то моглоб статись з нашою честю, без нараження держави на небезпеку, та така хвиля доси ще не надійшла. Парлямент і народ подібно як і в перших днях війни є рішений не устати в своїх змаганнях, аж буде осягнена піль, задля якої добули ми меч, коли нам війну накинено.

З днів московського наїзду.

(Український „Червоний Хрест“ в Станиславові).

Проминув рік воєнної завії. Як тільки пронеслось слово „війна“ по всіх усюдах, кождий після своєї спромоги взяв ся до праці.

За почином кількох пань упрошено д-ра Яновича о заснованнє самаритянських курсів для Українок. В недовзі відкрив д-р Янович такі курси в монастирі С. С. Василіянок.

Заінтересованнє курсами було велике. Число вписаних доходило майже півтора сотки, так що саля була все переповнена; навіть панове брали живу участь в тих викладах.

По двотижневій науці і вправах практичних (осмотрюваню і несеню першої помочи хорим) приступили слухачки до іспиту. Рівночасно з курсами засновалось тов. „Українського Червоного Хреста“ з головним видїлом до якого увійшли: Вп. пані Бачинська, Грушкевичева, Дуткова, Миронова. Мардеровичева і Вп. панни: Котилївна М., Кульчицька М., Навроцька Ір.

Цїль Товариства була, придбати фонди через публичні збірки та засновати свій власний шпиталь, на якого приміщеннє жертвували СС. Василіянки салї свого монастиря.

До праці в шпиталі запросив Видїл всї Пані (Українки), що брали живу участь в курсах самаритянських, до так званого „ширшого комітету“: Вп. Пані Ясеницька, Паньчакова, Мардеровичева, Березовська, Іваніцька, Чайківська, Олесницька і Вп. Панни: Кульчицькі Ірена і Марія, Лойванокївна, Котилївна, Січинська і богато инших.

Пані розділили всю працю між себе, збирали гроші, білле, ріжні провіянти потрібні для шпиталю, так що з кінцем серпня 1914 в салях монастиря було 30 ліжок цілковито уладжених.

Видїл постарав ся о леґітимації для своїх членів і дозвіл на отворенє шпиталя; та ще в серпни не судилось його увести в життє.

Якраз тоді наступила евакуація міста, з нею богато пань виїхало, а в послідних днях серпня Видїлові і д-р Янович покинули місто. Липилась тільки невидна, зажурена прибита

ОРЕСТ ЛЕВИЦЬКИЙ. 7)

Сват.

Історичне оповіданнє з волинського життя XVII століття.

(Дальше).

Нещасний ані пискнув, бо ще після біскупського кинджала йому замкнуло річ. А розсатанілий біскуп ще потрібував крови, мов той звірюка, що покоштував її: ні з того, ні з сього, він несамовито загукав: "Хто цнотливий, переріж горло панні!" Але в сю хвилину вбігла в світлицю пані Гальшка з маленьким Михайликом на руках і з трьохлітньою дівчинкою, яка вчепилась за її одежу. З нелюдським галасом упала вона на скривавленого мужа, захищаючи його собою від катування. Ся потрясаюча сцена на хвилину приголомшила самих катів, тільки не біскупа „Заберіть її звідси!“ — скомандував він, але ніхто не хапав ся виконати його приказ. Тоді він сам ударив її ногою по голові, збив з неї шапку і, схопивши за коси, силкував ся одволокти її на бік, а його слуги штовхали її чеканами і рвали на їй одежу. Не стерпів хтось з челядників такого знущання над господинею, хутко добув десь рушницю стрельнув і поранив слугу біскупа. Зачувши постріл, драґуни, що стояли на дворі, почали й собі стріляти в вікна. Задзеленїли шиби, кулї одно одно стукались об кафляні печі, в світлиці стало повно диму, і вояки перестали пізнавати один одного.

— Годі! Виходь на двір! — скомандував Ганнус своїм драґунам.

— А де-ж панна? Шукайте панну! — галасував біскуп.

Але панни й слїду не стало. Під час колотнечі вона якось непомітно вихопилась до другого покою і кудись зникла. Ксьонзи аж розривались з досади. Потрусили всю домівку, дворище, гай. пограбували при сій оказії чимало добра, а панна як в землю вішла.

А тут уже стало й смеркатись. Ганнус признав, що йому тут немає більш роботи, зібрав свою команду й виступив у сусїднє село Гнїдаву, де його принципал Стемпковський ждав привозу панни, щоб везти її зараз до Несвіча, а завтра повінчати з Лїневським. Туди-ж поїхали й біскуп з кустошем у тій кареті, що призначалась задля Ганнусї. Пан суддя Лїневський теж чекав недалеко, в селї Заборолї, але почувши, що скоїлось в Омелянику, лараз поїхав додому, щоб напотім мати змогу зріктись усякої участи в сїй справі.

Як усі розїхались, збіглись з фольварка піддапцї до панського двору та аж за голови взялись, як побачили, що лишили по собі превелебні гості. Серед світлиці, підпливши кров'ю, лежав їх пан і тільки що дихав, а на йому збита, ошарпана, непритомна пані; коло них ледве пищали затоптані діти, а по кутках і в сїнях стогнали поранені челядинцї. З плачем та з жалїбним голосїннєм принялись жінки подавати усїм постраждавшим сякий-такий порятунок, а тим часом послали до міста за цилюрником і дали знати про все панським родичам. Згадали й про Ганнусю. Один з поранених челядинців бачив, як панночка втікала через пекарню і, мабуть, сховалась десь на огороді. Довго шукали її там і таки знайшли — в пашеній ямі куди зсипали хліб на зїму, Нещасна дївчина напотім не змогла й сама пригадати, як вона попала в ту яму, з якої без помочі не можна й вилїзти. Її витягли звідтіль непритомну, одубілу від холоду, і ледве вранцї другого дня вона прийшла до памяти.

III.

Чутка про Омеляницьку траґедію хутко облетїла всю Волинь і инші воєводства і сильно обурила багатьох. Хоч як звичне було тодїшнє суспільство до подібних кривавих ексцесів, але те, що скоїлось у Омелянику, виходило за межі звичайних злочинств як по своїй безмірній жорстокости, так особливо через те, що учинили таке нечуване злочинство поважні особи духовного стану. При тодїшніх релїгійних сварах та звадах, криваве лиходійство, учинене католицьким біскупом та канонїком, творило превеликий скандал, яким втішно користувались православні й протестанти, щоб знеславити всю католицьку єрархію. Тодїшній Луцький біскуп Андрій Гембицький, чоловік розумний і справедливий, розумів се дуже добре і через те різко осудив учинок свого вікарія і прямо заявив, щоб він не сподївав ся від його ніякої оборони й помочі в сїй ганебній справі. Красицький і сам тепер розібрав, що, як то кажуть, передав кутї меду, та каятись було вже запізно. А до того, ще й те було йому прикро, що від його зрадливо відступались його спільники: кустош Гоголїнський прямо звертав на його всю вину, себе захищаючи, а суддя Лїневський, що згубив тепер усяку надію одружити сина з панною Станїшевською, той просто закрив ся від його очима й плечима. Зоставалась одна надія — на Брацлавського каштеляна Стемпковського. До його й поїхав біскуп Красицький за порадою.

(Далї буде).

горем жмінка пань, безрадна, так що не було навіть часу перебрати позісталим діловодства товариства. Готівку в квоті до 1000 кор. передано на борзі о. мітратови і прочі пані, які остались, зібрали ся в монастирі СС. Василиянок і списавши інвентар всього, що осталось, упросили Впр. мітрата Гордієвського на свого предсідателя.

Товариство розпочало свою діяльність в жовтні, а нагоду дала до сього вістка, що в Бурштині наші ранні голодні примирають без лікарської опіки. Впр. о. предсідатель своїми заходами виєднав у російських властий, що всіх тих австрійських ранних в числі до 100 жовнірів з Бурштина привезено до карного заведення. Тут уряджено провізоричний шпиталь під проводом директора шпиталю д-ра Красовського.

Сюда привезли ми всї річи з монастира і устроїли в однім з саль маґазин та салї для хорих.

За дозволом Впр. о. ректора Л. були нам додані ще до помочі ранних СС. Служебниці. Пані поділили працю між себе — одні помагали в кухні і при ранних, другі квестували. Ніхто не відмовив; з сїл люде несли молоко, хлїб, овочі — инші брали прати біллє, кождий працював радо та з охотою. — Найбільше причинились з сїл близьких село Радча за ініціятивою Впр. о. Січинського і начальника громади Остапюка. Селяне тижнево доставляли молоко, масло. бараболї і т. п. річи. Спомагали нас рівнож села Підпечари, Пациків і другі.

Квеста не уставала і від склепу до склепу пані не боячись російської нагайки ішли і все бодай пару сотиків дїставали — так купці Поляки як і Жиди радо давали для ранних. — Однак не довго, бо Москалї скоро вивозили наших ранних, та не оден в таку слоту ледво чи живий доїхав до Росії. При кождім транспорті наші пані мали заосмотрити кождого ранного в далеку дорогу в біллє і провіянт та щирим словом вертайте скоро та здорово до нас“ пращали бідних.

Коли Заряд „Черв. Хреста Краєв.“ задля ріжних перепон (брак дров, світла і т. п.) був приневолений останних інвалідів помістити тільки в однім будинку, наш відділ на довший час замкнено. Якось перед Різдвом зібрались ми на засїданню у Вп. От. Мітрата; піднесли ся голоси, аби нашим інвалідам урядити „Ялинку“ і св. Вечеру.

Радо сей проєкт принято — наші Українки розбігли ся по склепах за збіркою та дарунками і коли сей памятний день прийшов — всї зібралисьмо ся в комнатах шпиталю на Дуброві.

Незабутня хвиля — нї одна і нї оден з нас ще певно не споживали такої вечери.

Велика саля біля — ряд лїжок — а на білих коврах бліді сумні лиця наших жовнярів — з одним серед них українським поручником, Евгеном Глушкевичом (професором укр. гімн. в Коломиї), котрий о кулї ходив од лїжка до лїжка, та балакав з товаришами недолї. По середині довгий стіл — велика, гарно устроєна „Ялинка“ — вже всї ждуть на достойних гостей — і ось входить Вп. О. Мітрат з зорядом Черв. Хреста і поручником Подлевським і інспекційним офіцером.

Велика хвиля — коли з уст Вп. Мітрата понеслись гарні слова желання та памятні з окликом „Най живе наш старенький Фр. Йосиф I. а дай Господи би на рік всї у себе в своїй хаті вільні і здорові споживали другу вечеру та не серед таких обставин як теперішні“.

Горячі, короткі слова, — вирвали з грудей кождого зболілі зітхнення — не було ока деби не силила сльоза великим брилянтом.

I всї засїли гарно прибраний стіл — ранні і санїтети, а пані в білих халатах з червоними хрестами услугували від лїжка до лїжка. „Бог Предвічний“ та ріжні коляди підносили настрій, а коли пані роздали дарунки раненим — оден з них щирими словами подякував всїм за труди, за добро і все що для них нашим обовязком було зробити.

Подібно перебули ми Новий Рік і свято Йордану, а на тижни відвідували ми ранних та приносили все слова надії скорого повороту наших.

Вісти добрі — і гук армат був найлїпшим вістуном, що наші ідуть, а доказом, що наші війська близько, були масові арештовання наших Українців. — Вже на „Стрітеня“ взяли Москалї От. Мітрата і в асисті жандармів повезли в Росію.

За який час забрали всїх Українців та поручника „Черв. Хреста“ Подлевського і під сильним конвоєм російських посїпак пігнали в Росію.

Всї як неживі остались — бояли ся вийти люде на улицю, зустрінувшись ще скорше пращались, бо і думати голосно не вільно було. Страх огорнув такий, що ночі були гірші дня, а днї чорніщі ночі.

Відворот ворога 18 і 19 лютого дав свобіднїйшу хвилю, а коли 20 лютого в суботу рано наша кавалєрия загостила в місто — обкидана цьвітами і оваційно принята, всїм спав камінь з серця.

Однак не довго гостили наші, лишень 10 день, а опісля під напором ворога відступили в гори. Славна і страшна оборона міста та околиці перед ворогами лишила богато жертв та ранних — коло котрих знова ми зачали службу і С. С. Служебниці. В пару день Москалї вивозять наших санїтетів — нї одного не лишили — в праці помагають вязні заведеня кари. — Раз в раз вивозять ранних, а коли число їх зменшило ся до 10-ох і коли з ряд шпиталю взяли Росіяне виключно, в свої руки, тоді сейчас Др Красовский розвязав „Черв. Хрест“ та подякував за поміч і працю.

Ще до Великодних свят було їх кількох, а по сьвятах і тих вивезли.

Рівночасно наші війська з Карпат писали до нас гуком армат та ґранатів — се були перепиcні картки, котрі ми з бючим серцем та запертим віддихом числили.

I не довго, бо з кінцем мая зачали чиновники евакувати місто, рабувати та арештувати і висилати усе у Росію.

7. червня вже перші ластівки свободи, прускі патролї показали ся — настав для нас час визволення.

8. червня, ми вже в шпитали коло приготовлення саль для ранних та маґазинів — вже суть і ранні, котрих конаючих лишили Москалї, вже праця від рана до пізної ночи кипить, всї салї повні.

В пару день Др Красовський покликує СС. Служебниці до помочи на друге крило де наші пані ґаздують.

8. серпня 1915 р.

Марія Котилівна.

НОВИНКИ.

— **Архикнязь Фридрих в Люблинї.** Начальний вожд Архикнязь Фридрих виїхав 13. с. м. в заняті австро-угорськими війсками російські области. Дня 14. с. м. приїхав до Люблина. Тут через гарно прибрані улиці, заїхав до палати ґенерал-ґубернатора. Архикнязь був присутний на богослуженню в катедри, звідти також домінїканський костел. Відтак звідтв Начальний Вожд також добродїйні заведення.

Звідси виїхав до армії ґенерала Лїнсінґена.

— **Болгарський ґенерал Боядєв,** котрого армія злучилась з союзними військами, належить до молодших ґенералів болгарського війська. Він є одним з тих небогатьох офіцерів, що образувались не в Росії, але в Італії. Після повороту з заграниці служив він постійно поза столицею. З уродження є він Македонцем.

— **Заслужена кара.** Онодїшне болгарське звідомленнє доносить, що оден з сербських полків збунтував ся проти свого полковника Міляна Прібішевіца, одного з головних заговірників сараєвського морду, та вбив його. Прібішевіц оден з братів колишнього хорватського посла, служив перше при австро-угорській армії. Відтак виїхав до Сербії, та перейшов в сербський революційний табор. Він був одним з основників Народної Охрани, — сего революційного комітету, що поставив собі за задачу вишколеннє добровольців до борби з Австро-Угорщиною. Прібішевіц, тодї ще в рандзі капітана, був одним з „інспекторів“ шкіл, в котрих вишколювано банди. За свої заслуги около сараєвського морду авансував він на полковника.

Полк, якому він проводив, прийшов здаєть ся до переконання, що Прібішевіц є головним виновником нинїшної світової заверухи, Вбивши його, полк розбрив ся по сусїдних місцевостях.

— **Скликаннє нїмецького парляменту.** Нїмецький парлямент має бути скликаний на 30. с. м. Пленарні засїдання будуть тревати короткий час, щоб тим способом дати буджетовій комісії нагоду обговорити всї справи, які вяжуть ся з війною.

— **Воєнні видатки Франції** обчислює буджетова комісия французького парляменту в перших 10. місяцях на 21 мілїярдів, 438 міліонів, 562 тисяч франків.

— **Румунське збіже для Австрії і Нїмеччини.** Тими днями відійшов Дунаєм транспорт збіжа для Австрії і Нїмеччини з Румунії. Румунське правительство дало вже дозвіл на дальший вивіз збіжа вже закупленого, як тільки будуть покінчені формальности закупна.

— **Бельґія зменшує число своїх міністрів.** „Neue Züricher Zeitung“ доносить з Женеви, що бельґійське правительство рішило зменшити число членів кабінету з 10 на 5. Причиною сего є ощадність а також і обставина, що 19/20 частей краю є заняті нїмецькими війсками.

— **Що коштує оден поляглий жовнїр?** Підчас нїмецько-французької війни в р. 1870/71 мала Франція видатків 2 мілїярди франків, і кілька мілїярдів на відбудову знищених околиць. До того треба ще дочислити 5 мілїярдів фр. як воєнну контрибуцію, яку заплатила Франція Нїмеччині, та около 2 мілїярди як втрати в чиншах та податках.

Втрати Нїмців в тій війні в вбитих і ранених виносили разом 28.000 людей. Оден отже вбитий нїмецький жовнїр коштував Французів около 280.000 франків.

В російсько-турецькій війні 1874 впало 17.000 Москалїв. Оден вбитий Москаль коштував Турків около 220.000 марок.

В японсько-російській війні оден вбитий Японець коштував Москалїв 28.000 марок.

— **Політичний тестамент Віттого.** „Русскія Извѣстія“ поміщують лист бувшого президента міністрів ґр. Віттого до царя, писаний в марті с. р. на кілька тижнів перед його смертю.

Ґр. Вітте є за тим, щоб Росія заключила як найскорше мир з Нїмеччиною. Перевага Нїмеччини під мілїтарним зглядом є так велика, що Росія навіть не може думати про се, щоб її положеннє поліпшилось. Ґр. Вітте є переконаний, що Нїмеччина може згодилаб ся заключити „таний“ мир без контрибуції та без жадання відступлення занятих російських областей. Коли однак Росія буде проволікати з заключеннєм мира, то Нїмеччина не схоче вести переговорів, тільки сама подиктує мирові услівя.

При кінці листа говорить Вітте про відносини Росії до її союзників. Вітте є пересвідчений, що Росія з французьких позичок мала більше неприємностей і клопотів чим користи. Інтереси Росії і Анґлії є в разячій суперечности, так, що не дадуть ся полагодити в мировій дорозї. З сеї причини анґлійсько-російський союз є штучним, ненатуральним витвором, який скорше чи пізнїйше покінчить ся для Росії дуже сумно. Вітте радить, щоб Росія заключила союз з Нїмеччиною; такий стан річей держав би Анґлію на увязи.

Вкінці радить Вітте цареви, щоб він сам обняв начальну команду над військом, щоб се скріпить довіре народу.

— **Рекорд.** Оден нїмецький кравець достарчив своїй вітчинї здаєть ся найбільше синів. Він має доси 32 дїтей, з котрих нинї служить при війську 22 синів — і доси є вони всї здорові.

— **Папа поза ватиканом.** Римські часописї доносять, що папа прийшов до церкви св. Анни, яка лежить поза Ватиканом. Як звісно папи від часу загарбання їх держави італїйськими королями, уважають ся за вязнів Ватикану, — і се здаєть ся перший случай, що папа вийшов поза мури старинного Ватикану.

ОПОВІСТКИ.

Субота, дня 20. падолиста 1915.

Нинї: 20. с. м. гр.-кат. Муч. Єрона римо-кат. Фелїкса де Вал.

Завтра: 21. падолиста. гр.-кат. Соб. Ар. Михайла і цр. б. римо-кат. Жертв. Н. М. П.

◯ Від перемиської консисторії. Сим завзиваєть ся укінчених богословів. що зголосили ся до ординації, щоби явили ся в пресвитерії дня 22. падолиста 1915 р. о год. 8 рано. Вказаним є, щоби кожній привіз зі собою теплу постіль. (3—3)

◯ Правна порада. Члени правно-економічної Секції Краєвого Товариства господарського „Сїльський Господар“ у Львові, Вп. д-р Филип Евин, краєвий адвокат у Львові і Вп. д-р Сидір Голубович, посол і краєвий адвокат у Львові, утворили при Товаристві Комісію правної поради.

О такі безплатні поради зволять звертатись интересовані на адресу Краєвого Товариства господарського „Сїльський Господар“ у Львові, ул. Зімоpовича ч. 20.

о. Тит Войнаровський,
місто-президент.

Василь Струк,
дир. бюра.

1—3

◯ В справі ратункових комітетів. В цїли забезпечення належної нашому народови участи в повітових комітетах: ратункових, апровізацийних, воєнних чинитьб, рільничих чи аґрарних і т. д., просимо о ласкаву конечну і як найскоршу відповідь на слїдуючі питання:

1. Які комітети і під якою назвою є в кождім повітї?

2. З кілько членів складає ся кождий з сих комітетів?

3. Кілько членів має в кождім комітетї наш нарід і з чийого рамени кождий наш член до комітету входить?

4. Під чиїм проводом кождий поодинокий комітет остає?

5. Котрі комітети зорґанізовало ц. к. Староство а котрі Видїл повітовий, зглядно краєвий?

6. В котрих комісіях є провідником ц. к. староста або іменований ним його заступник?

7. В котрих комітетах є провідник вибраний самим комітетом, а в котрих іменований Видїлом повітовим або краєвим?

8. Яка програма і який стан дїяльности кождого поодинокого комітету?

9. Як відносить ся кождий поодинокий комітет до потреб нашої людности, чи і які є заміти, жалоби і т. д.

Від скорого одержання точних відповідий на поставлені питання залежить вислїд акції, стремлячої до забезпечення належної нашому народови участи в повітових комісіях ратункових а через се в великій мірі зросте вплив на саму акцію відбудови краю.

О надісланнє відповідий просимо передовсїм членів відносних комітетів з рамени нашого Товариства, зглядно філїяльних голов, відпоручників, мужів довіря і т. д. і взагалї всїх, кому на добрі народної справи залежить.

Відповіди просимо як найскорше надіслати Товариству до Львова (вулиця Зіморовича ч. 20.).

Краєве Товариство „Сїльський Господар“ у Львові.

о. Тит. Войнаровський, містопрезидент — Василь Струк, дир. бюра.

◯ Всїх Вп. Товаришів цивільних, які вже служили в прив. укр. ґімназіях і хотять дальше в них служити як і цивільних. що щойно зголосили ся до Орґанізації і заявили охоту служити в прив. укр. ґімназіях, просимо ще на кілька тижнів узброїти ся в терпеливість, доки прив. ґімназії в Рогатині і Яворові будуть реактивовані. Військових Вп. Товаришів, що вже служили і сих, що задумують служити в прив. укр. ґімназіях, просимо ще раз, негайно прислати нам свої точні адреси (де служать при війську) і відписи своїх леґітимацийних військових карт. Головне: де і при якім полку служать, шаржа, рік уродження, місце приналежности (громада, повіт, край), чи активно служив, де?

Досї зголосило ся дуже мале число, тому годї підняти акцію, а неможливе розпочинати кожду справу з окрема.

Орґанїзація учителїв прив. укр. ґімназії. Відень VIII. Strozzig. 32/12.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 19. падолиста 1915.

На російськім фронтї.

Без єствениих змін.

На сербськім фронтї.

Чорногорцї зістали знова коло Прбоя побиті. **Наші війська війшли серед радісних окликів магометанського населеня до Санджаку.**

Передні сторожі наших військ в західній Сербії стоять перед Новим Варасом та Сеніцею. Одна кольонна перейшла 1931 м. високий хребет Янкова. Нїмецькі дивізії ген. Кевеса дійшли в околицю Раски. На полудневий схід від неї австро-угорські війська ведуть бій у підніжа Купонік Пляніни. Похід нїмецьких і болгарських дивізій в напрямі кітловини Прістіни поступає вперід.

Заступник шефа Ґенерального Штабу пільний маршалок-поручник **Ф. Гефер.**

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Ц. к. Старший Радник санітарний
Д-р Евген Озаркевич
директор „Народньої Лїчницї“
приймає вже хорих. Щеплення віспи що дня. Підвалє 7. Дім „Днїстра“.

Краєвий адвокат
Д-р. ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ
веде канцелярію при
вулиції Красїцьких ч. 6.
2—30 (п.-ч.-с.)

Лікар
Д-р Бр. Овчарський
Пекарська 39.
Б. Секундар Загального Шпиталя, ординує від 10. до 11. рано і від 4. до 6. пополудни.

Д-р. Микола Лагодинський
адвокат у Делятині
повернув і провадить канцелярію як передше в домі „Руської Каси“. 3—3

АДВОКАТ КРАЄВИЙ
Д-р Стефан Ардан
вернув до Любачева й обняв урядованнє. (2—3)

Дентистичне Заведеннє
Д-ра Олександра Барвіньского
при вул. Сикстуській ч. 21.
Виймованнє зубів без болю і пльомбованнє.
Штучні зуби в кавчуку і золотї.
Українським Січовим Стрільцям роботи виконує ся даром.
Зголошувати належить ся у асистента Наса.

Адвокат краєвий
Д-р. Степан Баран
отворив адвокатську канцелярію
у ЛЬВОВІ, Ринок, ч. 10.
(дім. „Просвіти“, І. пов.).

Оголошення.

Роман Лепак і **Микола Пасїчник** з Білоголов та **Сабаль Дмитро** з Залозець (всї зі Зборівського повіту) глядають своїх родин і знайомих. — Адреса: Mykoła Pasiczn k, Barackenlager, Baracge Nr. 31.. Gmünd, Nieder-Oesterreich. 3—4

КАФЛЕВІ
ПЕЧІ І КУХНІ
нові ставить, старі направляє скоро і дешево так в містї як і на провінції
Михайло Галібей
кафлярський майстер.
Львів, Городецька ч. 10.

„КАРПАТІЯ“
Тов. взаїмних обезпечень на життє і ренти у Львові, вул. Руська ч. 18.
урядує що дня крім недїль і свят від години 10.—1. перед полуднем.
Премії можна платити або чеками або в касї Товариства або на почтї на рахунок Почт. Щадницї ч. 120.065.

ПЕРВОРЯДНА
УКРАЇНСЬКА ЦУКОРНЯ
при вулиції Св. Миколая ч. 7.
(напроти університету)
Данила Стецкова

Війна!

Ширять ся пошестні недуги: кір, дифтерія, шкарлятина, дизентерія, тиф черевний і пятнистий, віспа звичайна і вітрова, холєра азійська і домашня та ин. Як хоронити ся перед ними і як їх поборювати подає докладні вказівки

ПОРАДНИК ҐІҐЕНІЧНО-ЛІКАРСЬКИЙ
Недуги пошестні
зладив
Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ.

Цїна брошурованого примірника 1 К. оправленого в полотно з витисками 1·60 кор., — на рекомендоване порто треба долучити 35 сот. — Замовлення слати на адресу: Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, Ринок ч. 10.

Руська Щадниця
в Перемишлї
вулиця Косцюшки ч. 3.

Принимає щадничі вкладки щоденно в годинах урядових і опроцентовує їх на $4^1/_2$%, починаючи вже від слїдуючого дня по дни зложення аж до послїдного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадници“ можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадницї, які Дирекция Щадницї на жаданнє безплатно достарчає, і в філїях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадницї“.

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизацийними ратами на протях лїт 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, й на есконт векслів. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро.

Всяких інформаций і друків удїляє канцелярия „Руської Щадницї“ ул. Косцюшка. Народний Дім, І. пов., щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі недїль і руських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадницї“, затвердженого через ц. к. мінїстерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишли надають ся до льокациї пупілярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпечу.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович — Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19

